

Monika Woźniak

Uniwersytet Warszawski

monikajustynawozniak@gmail.com

ANTYKONKURENCYJNE PRAKTYKI W RELACJACH MIĘDZY PRZEDSIĘBIORCAMI: UWAGI NA TLE NOWEGO ROZPORZĄDZENIA P2B

Wprowadzenie

Dynamiczny rozwój technologii sprawia, że na organy legislacyjne nałożony jest szczególny ciężar. Jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów unijnej gospodarki jest rynek internetowych serwisów pośredniczących. W ostatnim czasie Rada Unii Europejskiej przyjęła Rozporządzenie w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego¹ („Rozporządzenie”). Zwiększone zainteresowanie organów unijnych obszarem cyfrowym nie jest przypadkowe - antykonkurencyjne praktyki niektórych dostawców usług skierowane w stronę użytkowników biznesowych uniemożliwiają pełną realizację potencjału internetowych serwisów pośredniczących. Wspomniany potencjał jest znaczący, gdyż, nawiązując do analiz Copenhagen Economics, 60% internetowej konsumpcji dóbr i usług w sektorze prywatnym odbywa się poprzez pośredników².

Celem artykułu jest przedstawienie problematyki antykonkurencyjnych praktyk dostawców usług pośrednictwa. Autorka przeanalizuje przepisy nowego Rozporządzenia i podejmie próbę odpowiedzi na pytanie czy i w jakim stopniu przewidywane zmiany umożliwią użytkownikom biznesowym pełne korzystanie z potencjału serwisów internetowych oraz przyczynią się do wyższej ochrony praw przedsiębiorców.

Komisja Europejska („Komisja”) wprowadziła definicję³, która wskazuje na kilka kluczowych aspektów platformy internetowej, takich jak pośrednictwo między dwoma lub więcej niezależnymi użytkownikami ze strony podaźowej (użytkownikami biznesowymi) i

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady PE 56 2019 REV 1 w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego, 20 czerwca 2019, źródło: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=consil:PE_56_2019_REV_1 [dostęp: 2.07.2019].

² Copenhagen Economics, *Online Intermediaries. Impact on the EU economy*, EDiMA 2015, źródło: <https://www.copenhageneconomics.com/dyn/resources/Publication/publicationPDF/2/342/1454501505/edima-online-intermediaries-eu-growth-engines.pdf> [dostęp: 14.03.2019], s. 10.

³ Komisja Europejska, *Regulatory environment for platforms, online intermediaries, data and cloud computing and the collaborative economy*, Konsultacje z 2015, s. 5.

popytowej (między innymi konsumentami). Co najmniej jedna grupa użytkowników czerpie korzyści z używania takiej platformy. Autorka, wedle Rozporządzenia, skupi się na znaczącej części platform - usługach pośrednictwa internetowego, na które składają się między innymi platformy sprzedażowe, wyszukiwarki i serwisy społecznościowe.

Usługi pośrednictwa są niezwykle ważne dla współczesnej gospodarki, a ich popularność stale wzrasta. Konsumenci, a także użytkownicy biznesowi, korzystają z łatwo dostępnych informacji, szerokiego zakresu oferowanych produktów i usług, możliwości szybkiej i skutecznej komunikacji⁴. Na platformach internetowych istnieje niewielkie lub zerowe ryzyko efektu uzależnienia (*lock-in effect*)⁵, ponieważ konsumenci mogą z łatwością „przemieszczać się” między produktami oferowanymi przez konkurentów, którzy są oddaleni zaledwie „jednym kliknięciem”⁶. Usługi pośrednictwa zmniejszają skutki barier geograficznych, a zatem umożliwiają użytkownikom biznesowym dotarcie do szerszego zakresu konsumentów na rynkach transgranicznych⁷. Platformy internetowe zmniejszają również koszty struktur biznesowych⁸, ułatwiając tym samym mniejszym przedsiębiorstwom pokonanie niektórych barier wejścia i działanie na rynku.

1. Obecne problemy związane z usługami pośrednictwa internetowego

Chociaż platformy internetowe mają wiele zalet, użytkownicy biznesowi nie mogą w pełni wykorzystywać ich potencjału. Po pierwsze, istotne jest wskazanie silnych, zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich, efektów sieciowych związanych z takimi usługami⁹. Oznacza to, że serwisy stają się bardziej atrakcyjne wraz ze wzrostem liczby ich użytkowników¹⁰. Efekty sieciowe nie są korzystne dla mniejszych przedsiębiorców, którzy nie mają możliwości dotarcia do dużej liczby użytkowników, co mogłoby pozwolić im konkurować z bardziej popularnymi platformami - w literaturze nazywa się to „problemem jajka i kury”¹¹. Przykładowo, jest to

⁴ Synopsis, *The public consultation on the regulatory environment for platforms, online intermediaries and the collaborative economy*, Raport z 25 maja 2016, s. 6.

⁵ K. Kohutek, *Markets of internet search engines and charge of abuse of dominant position (against the background of EU case against Google)*, EPS 2014, s. 36.

⁶ F. Thépot, *Market Power in Online Search and Social Networking: A Matter of Two-Sided Markets*, World Competition 2013, no. 36(2), s. 220.

⁷ Oxera Compelling Economics, *The benefits of online platforms*, Raport z października 2015, s. 10.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady PE 56 2019 REV 1 w sprawie propagowania..., *op. cit.*, s. 3.

¹⁰ A. Pandey, *The Implications of Network Effects for Competition Law*, IP Leaders Blog z 7 stycznia 2019, źródło: <https://blog.ipleaders.in/implications-network-effects-competition-law/> [dostęp: 16.03.2019].

¹¹ B. Caillaud and B. Jullien, *Chicken & egg: competition among intermediation service providers*, RAND Journal of Economics 2003, nr 34(2), s. 310.

widoczne na rynku sieci społecznościowych, który jest zdominowany przez Facebooka i jego niewielu, znacznie mniej widocznych konkurentów. Ponadto analiza¹² decyzji organów ochrony konkurencji wskazuje, że nie jest jasne, czy Facebook i inne sieci społecznościowe (tj. LinkedIn, Instagram) są konkurentami¹³, czy raczej komplementarnymi platformami, które odnoszą wzajemne korzyści¹⁴. Efekty sieciowe prowadzą do uzależnienia użytkowników biznesowych od ogromnych usługodawców pośrednictwa (np. Google, Amazon), zwłaszcza gdy strona podażowa jest silnie rozdrobniona.

Jest również zauważalne, że coraz częściej następuje integracja różnych usług w jednym środowisku cyfrowym. Przykładowo, konsumenci mają możliwość znalezienia i bezpośredniego zakupu poszukiwanego produktu poprzez serwis społecznościowy, który pełni wówczas rolę platformy sprzedażowej. Takie zjawisko zwiększa zależność użytkowników biznesowych od dostawców usług pośrednictwa.

Komisja wskazała, że obecne ramy prawne nie odpowiadają na wspomniane problemy. Dyrektywa dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych¹⁵ („UCPD”) ogranicza się do relacji między przedsiębiorcami a konsumentami („B2C”). Artykuł 102 TFUE zakazuje nadużywania pozycji dominującej, lecz jego zakres jest zbyt wąski. Taka dominacja niekoniecznie jest utrzymywana przez brokerów internetowych. Powyższe informacje wskazują, że inicjatywa legislacyjna podjęta przez organy UE jest niezbędna.

Prawodawstwo musi odpowiedzieć na zmieniające się uwarunkowania gospodarki europejskiej i światowej, które są w znacznym stopniu związane z platformami internetowymi. Przykładowo, od 2013 r. odsetek e-kupujących dokonujących zakupów transgranicznych wzrósł z 26% do 36%¹⁶.

¹² I. Małobęcka-Szwast, *Naruszenie prawa ochrony danych osobowych jako nadużycie pozycji dominującej? Postępowanie Bundeskartellamt przeciwko Facebookowi*, Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny 2018, nr 8(7), s. 144.

¹³ Komisja Europejska, Decyzja COMP/M.7217, *Facebook/Whatsapp*, 3 października 2014.

¹⁴ Bundeskartellamt, Decyzja B6-22/16, *Facebook*, 7 lutego 2019.

¹⁵ Dyrektywa 2005/29/EC dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady, 11 maja 2005.

¹⁶ Eurostat, *Statistics Explained, E-commerce statistics for individuals*, źródło:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics_for_individuals [dostęp: 5.04.2019].

2. Zwiększenie przejrzystości

Zakres podmiotowy rozporządzenia obejmuje dostawców usług pośrednictwa internetowego mających siedzibę w państwach członkowskich, a także poza Unią Europejską, jeżeli ich użytkownicy biznesowi znajdują się w UE i oferują towary lub usługi konsumentom zlokalizowanym w Unii przynajmniej w części transakcji¹⁷.

Rozporządzenie identyfikuje i adresuje główne problemy dotyczące relacji między przedsiębiorstwami na rynku usług pośrednictwa internetowego. Według Komisji nawet 19% problemów w sektorze usług pośrednictwa online wynika z niejasnej polityki dotyczącej zasad i warunków korzystania z witryny internetowej („T&C”)¹⁸. Dostawcy usług mają możliwość błyskawicznej zmiany T&C. Zgodnie z rozporządzeniem dostawcy będą zobligowani do informowania użytkowników o wszelkich modyfikacjach treści T&C, które będą musiały być sformułowane w zrozumiałym języku. Co więcej, Rozporządzenie wprowadza obowiązek zachowania co najmniej 15-dniowego okresu *vacatio operationis*¹⁹ pomiędzy poinformowaniem użytkownika o zmianach a czasem, w którym zmiana nabiera mocy prawnej. Bez wyraźnej zgody użytkownika dostawca nie będzie miał możliwości skrócenia tego okresu. Czas wypowiedzenia nie ma zastosowania w przypadku prawnego lub regulacyjnego obowiązku zmiany Regulaminu lub jeżeli zmiana odpowiada nieprzewidzianemu i bezpośredniemu zagrożeniu.

Od 11% do 15% problemów dotyczy braku informacji o zawieszeniu lub usunięciu konta użytkownika biznesowego²⁰. Dostawcy usług będą musieli informować użytkowników biznesowych o przyczynach ograniczenia lub zawieszenia ich działalności. W przypadku ostatecznego rozwiązania konta zainteresowany użytkownik powinien otrzymać uzasadnienie z co najmniej 30-dniowym wyprzedzeniem. Przepis ten nie ma zastosowania w przypadku prawnego lub regulacyjnego obowiązku rozwiązania usługi, prawa do wypowiedzenia wynikającego z prawa krajowego lub powtarzającego się naruszenia warunków użytkowania.

Nawet 1/3 przedsiębiorców, którzy generują większość swoich obrotów za pośrednictwem usług pośrednictwa internetowego (*heavy users*²¹), wiąże swoje problemy z

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady PE 56 2019 REV 1 w sprawie propagowania..., *op. cit.*, s. 7.

¹⁸ European Commission, *Online platforms: new European rules to improve fairness of online platforms trading practices*, Digital Single Market Factsheet., s. 3.

¹⁹ Termin własny autorki będący parafrazą terminu *vactio legis*, który odnosi się do okresu między promulgacją a datą wejścia w życie aktu prawnego.

²⁰ Komisja Europejska, *Online...*, *op. cit.*, s. 3.

²¹ Ecorys, *Business-to-Business relations in the online platform environment*, Raport z 22 maja 2017, s. IX.

niejasnymi zasadami przetwarzania danych osobowych²². Dostawcy usług będą zobowiązani do sformułowania i opublikowania ogólnych zasad dotyczących tego, jakiego rodzaju dane mogą być udostępniane, komu i na jakich warunkach.

Jednym z największych sektorów internetowych jest rynek wyszukiwarek ogólnych. Jak wynika z najnowszych danych, Google nadal dominuje w rankingach najczęściej odwiedzanych stron internetowych na świecie²³. Istotny problem związany z funkcjonowaniem wyszukiwarek stanowią niejasne mechanizmy pozycjonowania. Kolejność towarów i usług w rankingach może silnie wpływać na konsumentów, ponieważ według badań Komisji 95% wszystkich kliknięć na wyniki wyszukiwania znajduje się na pierwszej stronie wyników pokazywanych przez Google²⁴. Usługodawcy będą zobowiązani do ujawnienia głównych czynników wpływających na mechanizmy pozycjonowania. Komisja opracuje wytyczne ułatwiające przestrzeganie tego przepisu²⁵. Co więcej, dostawcy usług będą zobowiązani do zachowania przejrzystości w traktowaniu własnych produktów.

3. Skuteczniejsze egzekwowanie praw

zgodności działań przedsiębiorców z nowymi przepisami w państwach członkowskich. Przełomowe zmiany przewidziane w rozporządzeniu dotyczą procedury egzekwowania praw. Ograniczony dostęp do rozstrzygania sporów jest jednym z najważniejszych problemów dla *heavy users*²⁶. Ze względu na nieskuteczność zewnętrznych mechanizmów przeciwdziałania antykonkurencyjnym praktykom w sektorze B2B rozporządzenie nakłada na dostawców usług obowiązek ustanowienia wewnętrznych środków zaskarżenia²⁷. Dostawcy usług będą także musieli przedstawiać opinii publicznej dane na temat funkcjonowania i skuteczności mechanizmu składania skarg co najmniej raz w roku, a w przypadku zmian aktualizować informacje.

Co więcej, użytkownicy biznesowi będą mieli możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów za pośrednictwem łatwo dostępnych mediatorów. Niedostateczne zgłaszanie nieuczciwych praktyk w sektorze handlu internetowego jest widocznym problemem

²² Komisja Europejska, *Online...*, *op. cit.*, s. 3.

²³ We are social, *Digital 2019: Global Internet Use Accelerates, World's Most Visited Websites*, źródło: <https://wearesocial.com/blog/2019/01/digital-2019-global-internet-use-accelerates> [dostęp: 6.04.2019].

²⁴ Komisja Europejska, Decyzja AT.39740, *Google Search (Shopping)*, 27 czerwca 2017.

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady PE 56 2019 REV 1 w sprawie propagowania..., *op. cit.*, s. 24.

²⁶ Ecorys, *Business...*, *op. cit.*, s. 34.

²⁷ Obowiązek nie ma zastosowania do małych przedsiębiorców zatrudniających mniej niż 50 pracowników i generujących obrót mniejszy niż 1 milion EUR.

wynikającym ze strachu przed odwetem ze strony usługodawców, od których użytkownicy biznesowi, a zwłaszcza *heavy users*, są silnie zależni. Zgodnie z rozporządzeniem organizacje lub stowarzyszenia będą miały możliwość reprezentowania przedsiębiorców przed sądami w przypadku podejrzenia naruszenia nowych przepisów.

Warto zauważyć, że dzięki rozporządzeniu utworzono unijne Obserwatorium Gospodarki Platform Internetowych („Obserwatorium”). Jego głównym zadaniem jest monitorowanie możliwości i wyzwań gospodarki cyfrowej dla Unii Europejskiej oraz, co istotne, analizowanie

4. Kompleksowe rozwiązanie czy pierwszy krok?

Utworzenie Obserwatorium było prawdopodobnie powodem, dla którego Komisja postanowiła nie nakładać obowiązku ustanawiania organów wewnętrznych w państwach członkowskich, które byłyby odpowiedzialne za monitorowanie zgodności działania usługodawców z rozporządzeniem. Według innych nowych aktów prawnych, tj. rozporządzenia dotyczącego geoblockingu²⁸ lub dyrektywy w sprawie ochrony sygnalistów²⁹ państwa członkowskie są zobowiązane do wskazania takiego organu³⁰. Autorka zastanawia się, czy Obserwatorium na poziomie ponadnarodowym wystarczy, aby zapewnić odpowiednie egzekwowanie rozporządzenia.

Warto podkreślić, że rozporządzenie kompleksowo adresuje najważniejsze problemy dotyczące relacji B2B na rynkach internetowych. Jednakże, wyżej wymienione antykonkurencyjne praktyki nie są *per se* zakazane. Oznacza to, że usługodawca może na przykład faworyzować własny produkt, tak jak robił to wedle Komisji Google³¹. Karanie wspomnianych praktyk w sektorze B2B będzie zatem nadal ograniczona do przedsiębiorców mających pozycję dominującą.

Ponadto, jednym z celów rozporządzenia było uniknięcie fragmentaryzacji prawa w Unii Europejskiej. Regulacja w obecnym kształcie nie rozwiązuje tego problemu. Niektóre państwa

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/302 w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE, 28 lutego 2018.

²⁹ Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/0106 w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii, 23 kwietnia 2018.

³⁰ P. Semeniuk, *Najważniejsze niewiadome rozporządzenia platformowego*, źródło: <https://www.linkedin.com/pulse/najważniejsze-niewiadome-rozporządzenia-platformowego-piotr/> [dostęp: 10.03.2019].

³¹ Komisja Europejska, Decyzja AT.39740, *Google Search (Shopping)*, 27 czerwca 2017.

członkowskie rozszerzyły przepisy zawarte w UCPD na sektor B2B. Przykładowo, Austria i Szwecja dokonały transpozycji kompleksowych rozwiązań z tej dyrektywy, w tym czarnej listy nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach B2B³². Inne kraje częściowo wykroczyły poza zakres UCPD - między innymi Francja zabroniła wprowadzających w błąd praktyk w sektorze B2B³³. Analogicznie dyrektywa w sprawie nieuczciwych postanowień w umowach konsumenckich³⁴ („UTCD”) została wdrożona w relacjach B2B między innymi w Niemczech, na Węgrzech i Łotwie³⁵. W Portugalii i Estonii przepisy dyrektywy UTCD, w tym wykaz nieuczciwych i niedozwolonych postanowień umownych, zostały w pełni wprowadzone do sektora B2B³⁶. Niektóre państwa członkowskie zaczęły wdrażać prawo mające na celu poprawę uczciwości usług pośredników poprzez nałożenie na pośredników internetowych obowiązków w zakresie przejrzystości³⁷.

Komisja jest świadoma wyżej opisanych problemów. Margrethe Vestager ogłosiła w kwietniu 2019 r., że wyspecjalizowany organ będzie pracował nad bardziej szczegółowymi rozwiązaniami przez najbliższe miesiące³⁸. Jednym z celów spotkań ekspertów będzie stworzenie silniejszych narzędzi do przeciwdziałania antykonkurencyjnym praktykom w sektorze B2B.

Jaki byłby najlepszy możliwy rezultat takich prac? Przede wszystkim pożądane byłoby, aby Komisja zaproponowała wyraźne zakazy dotyczące kontrowersyjnych praktyk, na przykład dotyczące faworyzowania własnych produktów przez przedsiębiorstwo. Takie rozwiązanie ułatwiłoby egzekwowanie prawa, ponieważ udowodnienie naruszenia byłoby znacznie łatwiejsze zarówno dla użytkowników biznesowych, jak i organów. Po drugie, warto wskazać, że bardziej odważne przepisy spełniłyby jeden z celów rozporządzenia, jakim jest uniknięcie fragmentaryzacji prawa między państwami członkowskimi. Rozsądne podejście Komisji jest oczywiście zrozumiałe, ponieważ rozporządzenie jest przełomowym aktem prawnym UE

³² Komisja Europejska, *Study on the legal framework covering business-to-business unfair trading practices in the retail supply chain*, Raport z 26 lutego 2014. s. 64.

³³ *Ibidem*.

³⁴ Dyrektywa Rady 93/13/EEC w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, 5 kwietnia 1993.

³⁵ Komisja Europejska, *Study on contractual relationships between online platforms and their professional users*, Raport z 23 kwietnia 2018, s. 16.

³⁶ *Ibidem*, s. 17.

³⁷ F. Bostoen, *The Commission proposes a Regulation on platform-to-business trading practices*, źródło: <https://www.law.kuleuven.be/citip/blog/the-commission-proposes-a-regulation-on-platform-to-business-trading-practices/> [dostęp: 10.03.2019].

³⁸ Materiał własny autorki, spotkanie z Margrethe Vestager organizowane przez Res Publica Europa w Brukseli, 2 kwietnia 2019, źródło: <https://photos.google.com/share/AF1QipMFtaYNpuK6pdSfFniSUEvLxJS6E1TJOM8ygnRzqpHWR0gpDWQvPE9FSBA3kHnK9g?key=WVp6NFU5RDVTWkJXaU1xd2dnQUpPUW51ajlvdDVB> [dostęp: 5.04.2019].

dotyczącym antykonkurencyjnych praktyk w relacjach B2B. Trudność regulacji wynika także z samego charakteru rynków internetowych, które są stosunkowo nowym, bardzo wymagającym obszarem.

Podsumowanie

Rynek usług pośrednictwa internetowego stanowi jeden z najbardziej dynamicznie rosnących obszarów w ostatnich latach. Prawo pełni w tych zmianach kluczową rolę, gdyż powinno nadążać za nowymi technologiami i umożliwiać ich dalszy rozwój. Różnorodność sposobów dotarcia do rynków i konsumentów jest korzystna dla utrzymania wysokiego poziomu konkurencji. Niestety, zakres antykonkurencyjnych praktyk dostawców usług jest szeroki, a współczesne prawodawstwo nie jest w stanie w pełni im zapobiec. Aby odpowiedzieć na potrzeby użytkowników biznesowych, potencjalnie narażonych na szkodliwe praktyki, konieczne jest wdrożenie nowego prawa. W ostatnim czasie Rada Unii Europejskiej zaproponowała Rozporządzenie w sprawie promowania sprawiedliwości i przejrzystości, które wydaje się prawidłowo identyfikować i adresować problemy związane z funkcjonowaniem usług pośrednictwa online. Chociaż rozporządzenie zapewnia rozwiązania - obowiązki w zakresie przejrzystości i usprawnione procedury egzekwowania - które przyczynią się do lepszej realizacji potencjału platform internetowych, powinno być postrzegane raczej jako pierwszy krok, niż kompleksowa, ostateczna odpowiedź na problem antykonkurencyjnych praktyk w usługach pośrednictwa internetowego.

Literatura

- [1] Materiał własny autorki, spotkanie z Margrethe Vestager organizowane przez Res Publica Europa w Brukseli, 2 kwietnia 2019, źródło: https://photos.google.com/share/AF1QipMFtaYNPuK6pdSfFniSUEvLxJS6E1TJO_M8ygnRzqpHWR0gpDWQvPE9FSBA3kHnK9g?key=WVp6NFU5RDVTWkJXaU1xd2dnQUpPUW51ajlvdDVB [dostęp: 5.04.2019].
- [2] Bostoen F., *The Commission proposes a Regulation on platform-to-business trading practices*, źródło: <https://www.law.kuleuven.be/citip/blog/the-commission-proposes-a-regulation-on-platform-to-business-trading-practices/> [dostęp: 10.03.2019].
- [3] Caillaud B. and Jullien B., *Chicken & egg: competition among intermediation service providers*, RAND Journal of Economics 2003, nr 34(2), s. 309-328.
- [4] Copenhagen Economics, *Online Intermediaries. Impact on the EU economy*, EDiMA 2015, źródło: <https://www.copenhageneconomics.com/dyn/resources/Publication/publicationPDF>

- [/2/342/1454501505/edima-online-intermediaries-eu-growth-engines.pdf](#) [dostęp: 14.03.2019].
- [5] Dyrektywa Rady 93/13/EEC w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, 5 kwietnia 1993.
- [6] Dyrektywa 2005/29/EC dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady, 11 maja 2005.
- [7] Ecorys, *Business-to-Business relations in the online platform environment*, Raport z 22 maja 2017, s. IX.
- [8] Komisja Europejska, Decyzja COMP/M.7217, *Facebook/Whatsapp*, 3 października 2014.
- [9] Komisja Europejska, Decyzja AT.39740, *Google Search (Shopping)*, 27 czerwca 2017.
- [10] Komisja Europejska, *Study on the legal framework covering business-to-business unfair trading practices in the retail supply chain*, Raport z 26 lutego 2014.
- [11] Komisja Europejska, *Regulatory environment for platforms, online intermediaries, data and cloud computing and the collaborative economy*, Konsultacje z 2015.
- [12] Komisja Europejska, *Online platforms: new European rules to improve fairness of online platforms trading practices*, broszura dotycząca Jednolitego Rynku Cyfrowego.
- [13] Komisja Europejska, *Study on contractual relationships between online platforms and their professional users*, Raport z 23 kwietnia 2018.
- [14] Eurostat: *Statistics Explained. E-commerce statistics for individuals*, źródło: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/E-commerce_statistics_for_individuals [dostęp: 5.04.2019].
- [15] Kohutek K., *Markets of internet search engines and charge of abuse of dominant position (against the background of EU case against Google)*, EPS 2014, s. 33-39.
- [16] Małobęcka-Szwast I., *Naruszenie prawa ochrony danych osobowych jako nadużycie pozycji dominującej? Postępowanie Bundeskartellamt przeciwko Facebookowi*, Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny 2018, nr 8(7), s. 139-153.
- [17] Oxera Compelling Economics, *The benefits of online platforms*, Raport z października 2015.
- [18] Pandey A., *The Implications of Network Effects for Competition Law*, IP Leaders Blog from 7 January 2019, źródło: <https://blog.ipleaders.in/implications-network-effects-competition-law/> [dostęp: 16.03.2019].
- [19] Projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/0106 w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii, 23 kwietnia 2018.
- [20] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/302 w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE, 28 lutego 2018.
- [21] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady PE 56 2019 REV 1 w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego, 20 czerwca 2019, źródło:

- https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=consil:PE_56_2019_REV_1
[dostęp: 2.07.2019].
- [22] Semeniuk P., *Najważniejsze niewiadome rozporządzenia platformowego*, źródło: <https://www.linkedin.com/pulse/najważniejsze-niewiadome-rozporządzenia-platformowego-piotr/> [dostęp: 10.03.2019].
- [23] Synopsis, *Public consultation on the regulatory environment for platforms, online intermediaries and the collaborative economy*, Raport z 25 maja 2016.
- [24] Thépot F., *Market Power in Online Search and Social Networking: A Matter of Two-Sided Markets*, *World Competition* 2013, nr 36(2), s. 195-221.
- [25] We are social: *Digital 2019, Global Internet Use Accelerates, World's Most Visited Websites*, źródło: <https://wearesocial.com/blog/2019/01/digital-2019-global-internet-use-accelerates> [dostęp: 6.04.2019].

Streszczenie

Jednolity rynek cyfrowy ('JRC') jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów unijnej gospodarki. Artykuł ma na celu przedstawienie wyzwań, które stoją przed legislatorem, wynikających ze popularyzacji usług pośrednictwa internetowego, które są kluczowym komponentem JRC. Rada Unii Europejskiej, świadoma problemów związanych z antykonkurencyjnymi praktykami w obszarze platform internetowych, przyjęła w ostatnim czasie Rozporządzenie w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego. Artykuł opisuje najbardziej istotne cechy usług pośrednictwa internetowego, co ułatwia rozumienie postanowień zawartych w nowym Rozporządzeniu. Kolejno przedmiotem opisu i analizy są główne aspekty Rozporządzenia - są to między innymi obowiązki informacyjne oraz nowe mechanizmy ochrony prawnej użytkowników biznesowych. W końcowej części artykułu są przedstawione konkluzje i ocena nadchodzących zmian prawnych.

Słowa kluczowe

Platformy i biznes, P2B, platformy internetowe, serwisy pośredniczące, wyszukiwarki internetowe, serwisy społecznościowe, antykonkurencyjne praktyki, prawo konkurencji